

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknek egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Megnyitóbeszéd.

(A Veszprémmegyei Talajművelő részvénytársaság alakuló gyűlésén mondotta dr. Rainprecht Antal.)

Veszprém város közgyűlésének körülbelül 10 év előtt hozott határozatából folyólag messzemenő előnyöket ígérő felhívásokat bocsátott szét a város polgármestere a szélrózsa minden irányában, azoknak Veszprémbe csalogatására, akik itt ipari vállalatot szándékoznának létesíteni.

A felhívás egyik oldala német szövegű, helyesen bízakodván a város vezetősége, mert ipari ambíciók köztudomásúlag senki által sem érvényesíttetnek oly szabatosan, mondjuk szolidan, mint — az egyébként nem a legszimpatikusabb tulajdonságokkal ellátott — német által.

Amde a 900 év dicsőségteljes történelmében megedezett magyar polgárságnak ütés volt a németet hívó szó.

Igaz, hogy szerencsés ütés. Olyanforma, mint aminő lehetett Hefaisztos ütese Zeus fejére, melyből egy Athene istenasszonnyal ajándékozta meg a világot. A lomha, nyers erőből Veszprémbe is kiváltotta a világosságot, a fürgeséget, a kedvet, — a kedvet, uraim, nemcsak az élet sablonjaihoz, hanem ennél többhöz: a civilizáció, a kultúra előbbreviteléhez.

A közgyűlés teoriája éppen a közgyűlés gyakorlati harcosainál — városunk polgárainál — váltott ki üdvös reakciót. Nem várt Veszprém idegenre, hanem a maga becsületéből egy — a külföld előtt is jó hírből ismert — faipari gyárat, valamivel később kitűnő vezetésű és jövedelmezőségű textil-kötőszövetgyárat alapított és csak a közelmúltban egy milliót gyűjtött egybe azon célból, hogy azzal gabonatermék fel dolgozó gyárat, esetleg gyárakat létesítsen.

Szóval: közgazdasági és szociális problémákat old meg ma Veszprém városa. Nem olyanokat, melyek frázisnak és a destruktivizmusban sadisztikus élvezetet lelő örömei hizlalására alkalmasak csak, de előbbrevitelt nem jelentenek, hanem olyanokat, melyek a mai zagyva differenciálódásból ragyongóan kimagasló egységet: a magyar ember boldogulását szolgálják.

A mai megalakulással ismét egy nagy lépést teszünk előre. Veszprémmegye gazdaságának a modern gazdálkodás egyedüli lehetőségét, a gépet bocsájtjuk rendelkezésére, anélkül, hogy e célból tökébefektetésre lenne szüksége. Az állatnak géppel olcsóbban pótolható tehetőségét, — az igazoló tehetőséget ilyenképen kapcsoljuk és ennek helyében teret adunk a gazdaságilag pótolhatatlan és így konzerválendő — nemzetgazdaságilag főfontosságú tehetőségeknek: a nagyobb hus- és tejterménynek. Gépjavítómu-

helyt létesítünk Veszprém központtal, hogy az aránytalan haszonra dolgozó fővárosi gyártelepek molochjaiból a gazdaközönségnek a mi műhelyünkben menedéket adjunk. Emellett minden igyekezetünk lesz a gépjavítómuhelyt szukcesszív, de a mai abnormis viszonyokhoz mért óvatos fejlesztéssel gépgyárrá tágítani.

A többtermelés előmozdításával hazafias — vitálisan hazafias — célt szolgálunk és pedig a legmegnyugtatóbb, legőszintébb módon, mert a gazdaközönséggel nem tanácstermekben és korteslabirintusokban, de az Isten szent, szabad — sajnos mostanában tulságosan szép kék ege alatt a legteljesebben egybeforunk.

A mi vállalatunk működését Marx — Magyarország sajátos gazdasági helyzeténél fogva a mestert egészében bizonytalannal meg sem értő — diszciplínáinak fűtve és ökle nem zavarhatja. Kardinális tantételeinek legnagyobb részére jelen háborunk külföldben is rácafol. Való anyagnak csak az maradt meg, ami tanában szenvedély és türelmetlenség. Ma a tőke produktivitása elleni harc csirájában elveszti erejét. A „kommunista kiáltványban“ és „Anti Dühring“-ben egyébként nagyon érdekes hadüzenet a tultermelés ellen Magyarországon — mondhatnám: sajnos — sohasem volt létjogosult és ma sehol sem aktuális.

A másik alapvető tantételt, az amoralizmust — mely szerint az erkölcsi elveknek és eszményeknek az emberi nem fejlődésére befolyásuk nincsen — alakuláshunkor ugyancsak tagadásba vehetjük.

Soha nem kívántunk jobban kibontakozni éppen eszmények hatása alatt, mint e dúló háboruban. Igaz, hogy a kibontakozás esetleg eszményeket követel, de mindig csak más eszménynek hatása, illetve befolyása alatt. Az ismerv: eszmény marad. Nevezük Krisztusnak, Talmudnak, hazának, családnak, emberiségnek, embernek, — bárminek — megfogadnunk nem lehet. Nosztalgikus módon kapcsolódunk azokhoz és mennél jobban tagadjuk, annál jobban áruljuk el létezésüket, mert hisz máskülömben tagadásunk tárgyát nem ismerünk. De bocsáss meg, óh mester: vajjon téged nem eszmény vezetett-e, amidőn az emberiség legnagyobb, ha mindjárt csak földi jólétének, még hozzá általános jólétének megteremtésén fáradoztál?

Bebizonyított igazság, hogy a termelésnek két tényezője van: a természet és a munka. Ezek mintha ellenséges viszonyban állanak egymással. Legalább is fordított arányban. Minél intenzívebb a munka, annál kevesebb természetreszre van szükség. Az ember természetének a munka nem attribútuma, Ádám apáknak sem tetszett.

Különben mással és nem a munkával buntette volna őt az Ur. Minden néptörzs a legkényelmesebb vadászattal és halászattal kezdi térfoglalását. A megélhetést könnyebben nyújtó Délvidék a munkakedvet lanyhitja, ellenkezőleg az északi vidék mostoha klímája alatt élők szorgalmától. Csak akkor kezd dolgozni az ember, amikor kényelmes külterjes gazdálkodásában egy más törzs megakadályozza. Itt kezdődik a kultúra. A természet törvényeit kell most már ellesni, amin okul az ember. Feltaláló lesz, a természet titkaival konkurráló erőre akar szert tenni. Kifejlődik a XX. század technikája, az a technika, melynek éppen tökéletességében kereshetjük részben most okát öldöklő háborunk tartósságának.

Ugy, hogy itt tartva, már csaknem igazat adnánk Marx amoralizmusának. E fatálisan hosszúra nyúló titáni küzdelemre mintha már nem eszmény, hanem a dolgok nyers természetében rejlő kényszerűség lenne befolyással!

A mai vállalkozásunknál is konzekvens maradt a munka önmagához. A szükség szülte ez alakulást. De működésünk keretében mégis megtalálhatunk mindent, ami eszményünkbe — a honfiúi eszménybe — vetett hitünkben izmosít. Ennek a részvénytársaságnak a céljában mindennél jobban és ezért legyen ma nagy a mi örömrünk.

Hisz a fegyverrel egyenrangú tényezőnek — a létet biztosító földnek — művelése lesz a mi feladatunk!

Annak a földnek, melynek a fegyverek erejével védett gyümölcsétől függ nagyrészen győzedelmünk!

Annak a földnek, melynek okszerű, intenzív kihasználásától függ Magyarország jövő világtörténelmi szerepe és sulya!

Annak a földnek, melynek — a külföldön eddig többnyire ázsiai barbárnak nevezett — népe csak a harcterén bizonyul a régi féltelmesnek, azonkívül Gaya anyánkhoz hasonlóan — mert önmagától fogantatva — emlőin tartotta és tartja ma is az Urannal és Pontossal vetekedő hatalmakat!

Annak a földnek, melyből elég egy talpalatnyi, — mondjuk annyi, amennyi a szülőfalunk határában néhány zsák búzát terem, — annyi, amennyi egy kis rózsafának enged életet udvarunkban, — annyi, amennyi elég szeretteink koporsóinak befogadására, mondom: melyből elég néhány rög, hogy a valóság és a velünk született pozitívizmus eszménye legyőzze a belénk nevelt, künn a fronton, — az élet mesgyén — bennünket rendszerint cserben hagyó és inkább csak az írók hangulata által gyönyörűnek festett fikciókat, — és védelmében ha nem is vággyal, de — ha úgy

akarja Isten — becsületes tusa után becsületes készséggel fogadtassa a halált.

Legyünk büszkék, hogy részvénytársaságunk ezzel a földdel Veszprémmegye tanácskozó termében a mai napon frigyet köthetett.

Amidőn az alapítók nevében most felmentésünket kérem, ugyanakkor számítok minden egyes részvényes támogatására szép ügyünk érdekében.

A cél érdekében kikért buzgalmuk ne hasonlítson szántógépeinkhez a tekintetben, hogy arra is amortizációt kelljen kalkulálni — számítva arra, hogy néhány év alatt használhatatlanná válnak, — ellenkezőleg növekedjen, izmosodjék a közösség iránti szeretetük és tervünk diadalra jutásához megkívánt kedvük, hogy azzal kapcsolatosan vállalatunk oly nivóra emelkedhessen, mely nemcsak meggyőzőnek, de hazánkban is büszkesége lesz.

Ugy legyen!

HIVATALOS RÉSZ.

Halálozás. Bognár Károly érd. esperes, káptalanbíró plébános f. é. július hó 4-én életének 74-ik, áldozásának 48-ik évében elhunyt. R. i. p.

Ideiglenes administrator. A káptalanbíró plébánia lelki és anyagi ügyeinek ideiglenes vezetésével Simon Gyula ottani káplán bízott meg.

Fogházlelkézi kinevezés. A veszpremi kir. ügyészégi fogház lelkézi teendőinek ellátásával Imrek György egyházmegyei főtanfelügyelői fogalmazó bízott meg.

Veszprémmegyházmegyei r. kath. tanítók ruhaszerzési segélyének kiutalása.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur az 1917. évi 1870. M. E. számú rendelet alapján a veszpremi egyházmegyei elemi iskolai tanítók részére 500—500 korona ruházat beszerzési segélyt utalt ki a következő adóhivataloknak:

Kaposvári adóhivatalnál június hó 20-án 76324. sz. a. Kovács Mihály bátyai, Nagy Imre bodrog, Ignits János, Graffits Lajos bőszenfai, Zajonc Gusztáv cserénfai, Meidl Dezső csombárdi, Krausz Stenczel Erzsébet galosfai, Papay Sándor hetesi, Büky Gyula, Mohó Károly jutai, Jálcs István kadarkuti, Pleheisz Sándor kaposfüredi, Frölich József kaposhomoki, Petherdi László kaposkeresztúri, Máté Ignác kaposmérői, Dely Ferenc kaposzentbenedeki, Vargha Alajos kaposzentjakabi, Göttmann Boldizsár, Gász József, Gál Dénes kercseligeti, Köves József kisberki, Horváth Kálmán kiskorpádi, Zaller József mosdósi, Szondy Gyula, Dombai Sándor nagybajomi, Parághy János, Százi Jenő nagyberki, Jálcs Ernő somogy-sárdi, Wittmer László, Egri Károly somogy-sárdi, Strakovits Dezső sántosi, Ursprung Géza simonfai, Csutorás Lajos somogy-szentbalázi, Freifolg József, Varga Viktor, Köpe Margit szomajomi, Ötvös Kálmán somogy-százsi, Horváth Géza töröcskei, Sipőtz Imre szelicskifaludi, Herner József, Kovács Antal szelicskislaki, id. Csutorás Lajos szelicszentpáli elemi iskolai tanítók részére.

Marczali adóhivatalnál június 20-án 76326. sz. a. Sáringer Kálmán, Stánitz Ferenc, Öveges László balatonberényi, Bartal Zoltán, Sáringer Ilona balatonkeresztúri, Veres János és Cserny János balatonszentgyörgyi, Lukács Gyula, Boros Sándor balatonujlaki, Gasparics Ferenc bizei, Markovics Lajos boronkai, Varga István, Villy János, Szabó Lajos, Thurn Nándor böhönyei, Mihálovich Béla, Erdődy Róza csákányi, Bodai József főnyedi, Windhoffer Ernő gadányi, Horváth János holládi, Csutor Mihály horvátkúti, Nemeth György csömendi, Kovács József horvátkúti, Farkas János, Csucsaj Lajos, Mészáros Károly kétélyi, Esküdt Mihály libickozmai, Kovács Sándor, Kovács Béla, Kovácsné Kovács Ilona, Czobor Gyula marczali, Ladi János, Hubert János mesztényői, Vizi Géza, Neumann József, Darnay Lajos nagyszakácsi, Füstös István nemesdéli, Pinter Vilmos, Supper Agoston nemesvidi, Fonai Imre niklai, Bakos József pusztakovácsi, Zsombóczy Sándor, Zsombóczy Franciska sávoilyi, Vörös István somogyfajsi, Spohn József somogy-sámsóni, Varga Vendel somogy-simonyi, Récsy Ferenc, Bali Mihály szenyéri, Schick Géza szöke-denci, Karbuczky Mátyás, Vörös István, Szalay Katalin, Jakits Aranka szonyi, Rács Rezső tikosi, Szabad Sándor, Kovács Dénes tószentpáli, Eberling Rezső várasszói, Zsoltár Kálmán, Lehmann Mária yórai elemi iskolai tanítók részére.

Szigetvári adóhivatalnál június 20-án 76328. sz. a. May Mária cserői, Kovács László, Süle Józsa drávaszentesi, Pápa Teréz kálmáncsai, Mayer Mária magyarlúkarai, Meinholdt Alajos, Lencz József német-ládi, Nemeth Ferenc patosfai, Fröhau Ferenc somogyapáti, Laczkovics Adolf, Farkas Kálmán somogy-hárságyi, Kilbinger Sándor kishárságyi, Schneck Frigyes. Zndna Imre, Horváth Katalin szuloki, Tóth János vásárosbéczi elemi iskolai tanítók részére.

Csurgói adóhivatalnál június 20-án 76322. sz. a. Steinhardt István bagolasánczi, Dénes Lajos, Tordai István, Peinhoffer József berenczei, Nagy János, Nagy Anna, Károly János, Danielisz Flóra csurgói, Boros József, Kovács Mihály gyékényesi, Vitkovits Imre, Rédey Gyula iharosi, Klespitz János liszói, Szólar Béla, Rozs Erzsébet miháldi, Ráday Antal, Győrvári Mária őrtitosi, Graffits Lajos sandi, Kollár Alajos somogybükösdi, Kovács József somogyicsói, Dömölky László, Simon Lajos, Buvary Lajos somogy-szentmiklósi, Bognár Sándor surdi, Gansler János szentai, Horváth György somogyudvarhelyi, Vogrics Edé somogyudvarhelyi, Vinkler József és Magyar József zákányi elemi tanítók részére.

Nagyatádi adóhivatalnál június 20-án 76327. sz. a. Sas Mihály, Fehér József belavári, Kosaras Mihály bolhási, Szigeti István, Szigetiné Wagner Karolin, Borsfai József, Szamosi Kálmán, Gondos József felsősegedi, Nagy József, Bossányi Albert, Bossányiné Kulmann Anna, Lengyel Imre babócsai, Mészáros Károly erdőcsokonyai, Horváth Lajos petherhádi, Andács Kálmán görgetei, Márkus Károly, Nemeth József, Sárdi Károly háromfai, Márkus Gyula, Horváth György Lajos heresznyi, Sipos György, Roznik Ferenc kutas, Nemes János, Buzási Károly labódi, Pataki Antal, Lollók Lajos miki, Gáspár Gyula ötvösi, Háhn Sándor somogyaracsi, Péczar Tivadar, Károly Imre somogy-szobi, Rieger Mihály szabási, Kiss Gyula, Somogyi Kelemen, Wehofsits Gusztáv, Malmosi Julia taranyi, Lengyel Géza, Gay. Frigyes vizvári elemi iskolai tanítók részére.

A béke akadályai.

Az első stockholmi szociálista-kongresszus eredménytelenül végződött s nagy kérdés, hogy az orosz munkás és katonatanács által Csejdz elnök útján összehívott újabb nemzetközi, hivatalos összejövetelt e hó végén nem fogja-e hasonló kudarc érni.

Grimm szociálistavezérnek kiutasítása az orosz fővárosból, nem tekinthető jó előjelnek. Ez az eset iskolapéldája annak, hogy az abszolút nemes és becsületes szociálista intenciók sem érvényesülnek akkor, ha nincsenek üzleti, kapitalista alapon szervezve.

S ha az orosz forradalom okait kutatjuk, ott is rájövünk, hogy csakis a kapitalizmus szekerébe fogott szociálistáknak van cselekvési szabadsága. A népet, a dolgozó milliókat pedig egyszerűen becsapták. Kerenszki, Ceretelli, Skobelev és társaik csak addig hangoztatták népboldogító elveiket, amíg beleülhettek a cári autókba és most gyorsan tömök zsebeiket, hogy rövidesen mint milliommok vonulhassanak nyugalomba. Így lett milliomm Branting is, a svédek főszociálistája, aki dusan fizetett ügynöke Amerikának és Angliának. Avagy Thomas francia municós miniszter ur a francia szociálistapárt elnöke, ugyan mielőtt el! Négy millió franknál többet kap évente az antant municógáraitól. Ezeknek az álszociálistáknak igazán másodrendű ügy a nyomorgó és szenvedő, dolgozó és elvérző népmilliók helyzete és a béke. Kapitalisták ők szociálista ruhában, akik az egész szociálistát jól jövedelmező üzletnek nézik. A béke menten elsöpörné őket, ezért akadályozzák meg.

S ha akadnak szociálisták, akik becsületesen, önzetlenül akarnak az emberiségnek használni, akik a szociálisták Krisztusi ideálját s nem üzleti részét szeretnék megvalósítani, akkor közös erővel ledorongolja őket nemcsak a polgári, hanem a szociálista sajtó nagy része is.

A kapitalizmus szociálistái a Grimm esetét annyira az antant szellemében kommentálják, hogy az ember kénytelen arra gondolni, nem antant-komédia-e a stockholmi kongresszus. Hisz Oroszországból néhány nap múlva a becsületes Lenin is ki fogja utasítani a szociálista minisztérium. Minden ember azt várta, hogy a Grimm- és Lenin-esetek kapcsán a nemzetközi szociálista sajtó mint egy ember fog a személyes szabadság és vendég-jog ily brutális megsértése ellen tiltakozni s az orosz Avantit kivéve, egyetlen szociálista újság sem talál különös dolgot az egész esetben. Bármily erős legyen is a párt- és szakszervezeti fejelem, bármily ügyesen taktikázza el a doidot a sajtó, kell, hogy a jóhiszemű tömegnek is felnyíljon

a szeme. Hiszen a Grimm- és Lenin-esetek a legsötétebb reakció színében mutatják be a nemzetközi szociálistát, amely egyszer hatalomra jutván, elnyom minden szabadságot, önálló véleményét és a nem üzleti alapokra fektetett szociálista világfelfogást.

Hiszen akkor igaza volt a vértanu szociálista-apostolnak: Juresnek, hogy ezt a világháborút a francia szociálista ügynökök és az orosz forradalmi pártok zudították a világra, hogy ily módon milliókat keressenek. Jaurés irataiban bizonyítékokkal szolgál erre. — A Grimm és Lenin-hajszát igazolja, ép úgy min azok a milliók proviziók, amit Kerenszki és szociálista miniszterterásvák zsebre Thomas miniszter, Bachanan nagykövet és Root amerikai szenátor révén.

A nemzetközi szociáldemokrácia zimmerwaldi hivei azok, akiknek eljárása nem nevezhető üzleti vállalkozásnak és a német többségi és kisebbségi szociálista pártok is ezen irányzathoz állnak legközelebb. Ezért nem akarnak orosz, angol, amerikai és francia szociálisták velük találkozni.

Nem is annyira a burzsoá-kormányok azok, akik a békének gáncsot vetnek, mint inkább az ezen kormányokban bent ülő szociálista-miniszterek. Mert ép úgy, mint a kapitalistáknak, nem a demokrácia és a népek kibékítése nekik a fő, hanem a hatalom és az abból zsebelhető haszon. Teljesen igaza van az ideális Leninnek, amidőn a szociálisták ily elfajulása ellen Oroszországban az anarchista forradalmat hirdeti. Hisz a népvészér Kerenszki a béke jelszavával buktatta meg a különbekét kölni akaró cárt és kormányát, hogy pár hét múlva halomszáma lövésre agyon a békét követelő muzsikusokat, akiknek elrabolta cárukat: a békeszédelgessel. A cár utolsó percig tiltakozott az angol erőszak ellen, a Kerenszki-kormány csillag aranyért eladta Oroszországot Amerikának s az antant csapatai egymásután akadálytalanul szállják meg Oroszország határvidégeit, vasutait, várát és kikötőit.

Ha az újabb stockholmi kongresszuson a zimmerwaldi irány elvei s a németek nobilesan mérsékelt követelése fognak győzni, akkor a szociálisták meg fogja a békét csinálni. De leges-legelőbb le kell tisztítani vezető állásukból a kapitalizmus piszkos ügynökeit, a francia Thomast, a svéd Brantingot, az orosz Kerenszkit, Skobelevet, Cerebellit, az olasz Labriolát.

Ha az új kongresszuson nem az a cél lebeg a szociálisták hivei előtt, hogy minden államban a hatalmat magukhoz ragadják a hatalom kedvéért, hanem az, hogy a kapitalizmus hatalmát megdöntsék és ezzel a népek közelédekét előmozdítsák, akkor a békét a nemzetközi s igen jól szervezett kapitalizmus nem fogja megakadályozhatni.

A béke legfőbb akadályát az képezi, hogy először még mindig igen sok ember s intézmény szeretne a háború alatt meggazdagodni, másodsor a nemzetközi sajtó alig pár lap kivételével a kapitalizmus állal meg lett fizetve, harmadszor pedig, hogy a diplomata ügyletsége s egyéni hiúsága sem a kellő időpontot, sem a kellő módot, sem a kellő politikai tapintatot el nem találja.

Ezen három, békeakadály ellen terveztek a jóhiszemű s ideális szociálisták a nemzetközi békekongresszust, mely, sajnos, igen kevés pozitív eredménnyel bízt, mert a meghívott tisztán a guvernamentális szociálista pártokból kerültek ki, tehát maguk is tulnyomólag kapitalisták. A szociálista Branting, a szociálista Thomas és társaik, csupa többszörös milliommok, akik a börtöken milliókat veszítenek, ha a békét megtudnák csinálni. Ezért nem engedik a kisebbségi szociálistákat összejönni. A népek ezt nem látják, mert egy ügyesen fizetett sajtó gondoskodik arról, hogy Thomas és Branting csak munkásrubnyban lehessenek láthatók, nem pedig bankjait pánckamaráiban. Ezért nem siet az internacionálé Grimm és Lenin védelmére, mert ez a két becsületes férfi valóban a béke érdekében harcol és nem tartja ki magát a kapitalisták által.

Tehát a stockholmi kongresszus nagyonis zártkörű és nem internacionális. Hol vannak a kisebbségi szociálisták képviselői?

Angliában a nemzeti munkáspárt, Oroszországban Lenin hivei, Olaszországban az Avantitábor, Ausztriában a Keresztény-szociálisták vannak többségben a többi ottani szociálista pártokhoz viszonyítva, a mögöttük álló munkásmilliók számszerű többségét is tekintve s Branting ur ezeknek a képviselőit még sem hívta meg. Már előre biztosítani akarja a kapitalizmus érdekeit.

Azon a stockholmi kongresszuson minden szociálista irányzatnak meg kell jelennie, mert

különbön úgy fognak ott táncolni, hogy az ántánt financirozza az egész ügyet s a béke még évekre el fog távolodni. A megnyíló kongresszusnak nem kapitalista, hanem internacionálista jellegűnek kell lennie és már az első ülésen le kell rángatni a milliómos-burzsó Brantingot az elnöki székből és meg kell bélyegezni az internacionálé árulót: Labriolát, Thomast, Kerenszkijt és kapitalista kártartóit. Velük együtt eltávolítják a béke támadó ellenfeleit, legnagyobb akadályait is. L. Z.

H I R E K.

Könyörgő ájtatosság a békéért s az aratás szerencsés befejezéseért.

Öfésége legfelsőbb óhajára Magyarországi főpásztorai mindenütt könyörgéseket és nyilvános ájtatosságokat rendeltek el, hogy az otthonlétők egyesített imádságaikkal segítsék a harcosokat s a mielőbbi igazságos békéért s az aratás szerencsés befejezéseért esedezzenek az Eggek uránál. Dr. Rédey Gyula c. püspök, káptalani helynök most megjelent X. számú körlevelében szintén elrendelte, hogy a veszprémi egyházmegyében július 8-án, pünkösöd utáni VI-ik vasárnapon az összes plébánia- és szerzetes-templomokban, hol állandó délutáni istentisztelet tartatik, a legméltóságosabb Oltáriszentség kitétele mellett erre a kettős számdékre ünnepélyes könyörgés tartassék. Elimádkozzák Jézus Szíve litániáját a felajánlással, XV. Benedek pápa békeimáját őt Mítayánk és Üdvözlégy hozzáadásával. A helybeli székesegyházban ez a könyörgő ájtatosság vasárnap délután 6 óra-
kor lesz.

Szerzetesi fogadalom és papszentelés

Zirczen. Július hó 4-én tették le dr. Békefi Remig apát ur kezébe a ciszterci rend első éves növendékei és pedig Meszlényi Lambert, Miklós Orbán, Komáromy Sándor, Baksa Kristóf, Mayer Mórítz és Sallay Kelemen az egyszerű. — **Koronczy** Teofil, **Rohonczy** Mór, **Gimesi** Nándor, **Sebestény** Gusztáv, **Erdélyi** Guidó negyedéves növendékek az ünnepélyes szerzetesi fogadalmat. Utóbbiak 5-én vették ugyancsak az apát ur kezéből a kisebb egyházi rendeket; míg a nagyobb rendeket **Krántz** Kálmán felsz. püspök ur, ki csütörtökön távozott Zirczre dr. **Hossz** József theol. tanár kíséretében, pénteken, szombaton és ma, vasárnap adta fel.

— **Megnyílik a tüdőgondozó.** A tüdővész ellen védekező veszprémi egyesület igazgatóválasztmányja dr. **Óvári** Ferenc elnöklésével ülést tartott. A látogatott ülésen dr. **Réthy** Ede törzsorvos beszámolt az időközben végzett munkálatokról. Dr. **Csolnoky** Ferenc kir. tanácsos, kórházi igazgató főorvos szíves készséggel vállalkozott, hogy a tüdőgondozónak segítségére lesz. Az egyesület számításait **Hollósi** János pénztáros terjesztette elő. Az igazgatóválasztmány ezután elhatározta, hogy a dispensáret f. hó 11-én megnyitja s minden szerdán és szombaton d. u. 4—5 óra között a betegek rendelkezésére lesz s ugyanakkor dr. **Csolnoky** Ferenc és dr. **Réthy** Ede lesznek az ügyeltesek. Az egyesület lakbérsegélyt is folyósított s egyeseket természetben adott lakásban helyeztet el. Az egyesület f. évi közgyűlését július 25-én d. u. 4 órakor tartja meg a vármegyeház kistermében.

— **Új tanárok.** A kegyesrendi rendkormány az elhelyezett főgimnáziumi tanárok helyett **Pinter** Ferencet és **Mihálicsk** Oszárdit rendelte Veszprémbe.

— **A 31-esek hősi harca.** Az Isonzó mentén indított nagy csatában hős 31-esek újra babért léptek s friss koszorúval díszítették az ezred dícsőségövezte zászlóját. Búsza öröm remegteti a tollat, mikor ezt írjuk s mert új szavakat alig találunk a föltértelekő nagy dícséretre, ide iktatjuk a hadiszállásról küldött tudósítás elismerő sorait: „Az olaszok megkísérelték, hogy lassu előrelökéssel megvéssék lábukat a kostonjévacsi állás-előterében. Szorgalmasan robbantottak, furtak és drótszálakat készítettek s az eredeti ellenséges vonal előtt új vonal keletkezett. A 20. és 31. honvédelmagozrednek vitézeinek egy merész rajtatálése hamarosan véget vetett az olasz mesterkedésnek. Az első rohammal elfoglaltuk az olasz őrhelyeket,

két tisztet és 270 katonát elfogtunk és két géppuskát zsákmányoltunk. Az ellenség két támadását a derék honvédek véresen visszautasították. Előcsapataik az annyi gondossággal előkészített olasz árokrészekben állanak. Az egyes támadó csoportok vezetői nagyrészt önkéntesen jelentkező fiatal tisztek voltak, akik az éjjeli kézítetésben maroknyi embereikkel a vitézség csodáit művelték. **Radics** hadapródjelölt kéziránátharcban négy emberrel behatolt egy sűrűn megszállt árokrészbe és ott harminc olaszt elfogott. **Friedmann** hadapródjelölt előterőtt embereivel, hogy egy tiszt tábort őrőseget megadásra szólított föl. A vitéz hadapródjelölt elesett az ellenséges tisztekkel vívott párvíadalban. **Rusnyák** hadnagy, noha már két sebből vérezett, tovább vezette szakaszát és csak mikor egy harmadik golyó találta, engedte meg, hogy visszavigyék. **Kerényi, Sággy** s **Retesán** zászlósok embereikkel behatoltak az ellenséges árokba és a tulnyomó számú ellenséget elfogták. **Nagy** János zászlós embereit nehéz ellenséges tüzérségi zárótűzélesen keresztül előrevitte az első támadó hullámok támogatására. A parancsnokoknak és embereiknek ez a hősiesség magatartása teljes sikerre kellett hogy vezessen.”

— **Esküvők.** **Zircelbach** Frigyes mérnök, t. tüzérszászlós július 4-én esküdött örök hűséget **Lengyel** Mariának. A zsidó vallású menyasszony jun. 30-án lett katolikussá. Ekkor kapta a Mária nevet. A keresztelést **Perényi** Antal kanonokpébános végezte. **Schmidt** Lajosné urnő volt a keresztanya.

Schneider Vilmos a zombori pénzügyigazgatósághoz beosztott segédtitkár július 7-én vezette oltárhoz a sz. Anna-kápolnában néhai **Beivel** Ferenc hitelszövetkezeti s kath. köri pénztáros leányát, **Mariskát**. Mind a két esketést **Perényi** Antal kanonokpébános végezte s az ifjú párokhoz mélyen megindító szép beszédet intézett.

— **Templomi hangverseny.** A Szociális Missziótársulat kezshelyi szervezete saját alapja javára jul. 9-én d. u. 5 órakor a plébániai templomban hangversenyt rendez. Az ünnepi beszédet dr. **Rédey** Gyula c. püspök, káptalani helynök mondja. A hangversenyen közreműködnek **Medek** Anna, az Operaház művésznője s **Baré** Emil operaházi hangversenymester.

— **Eljegyzés.** Özv. **Putzné** Gaál Klára helybeli óvónő **Mariska** leányát, aki maga is okl. óvónő tanítónő, eljegyezte **Koronczy** János veszprémi városi pénztári tiszt.

— **Házelnök, bizottsági tagok.** A képviselőház a megkezdett ciklusra elnöké **Szász** Károly-belső titkos tanácsost, vármegyénk törvényhatósági bizottsági tagját, az enyingi választókerület képviselőjét választotta meg. A vármegye képviselői közül bejutottak **Antal** Géza dr., ikldői **Szabó** János a pénzügyi, **Holtscher** Károly, **Jákó** Géza, **Magyar** Károly dr. a földművelésügyi bizottságba. **Szabó** János tagja annak a 80-as bizottságnak is, melyből esetről-esetre az összeférhetlenségi ítélőbizottság tagjait kisorsolják.

— **Intézőbizottság ülése.** A tisztviselők beszerzési csoportjának intézőbizottsága a héten ülést tartott **Juraszek** János elnöklésével. Elnök bejelentette, hogy a központ a csoport részére 35 mm-ás korpát utalt ki. Ez nem fedezi az összeírt szükségletet. Az arányos elosztásnál tehát a bizottság csak négy sertést vett alapul, mert ennyit elégnek tart bármily nagy tisztviselői család részére is. Eppen ezért a négy sertést meghaladó többletre ebből a küldeményből korpát nem juttatnak. Ha azonban a csoport részéről bejelentett gazdasági szükségletet az orsz. közlekedési hivatal teljes egészében kiutalja, akkor azt hisszük semmi akadály sem lehet, hogy a tagok a teljes szükséglethez hozzájussanak. Szó esett a gabona beszerzésről is. A kormány hajlandó kamatmentes előleget adni, de az egész csoport egyetemleges felelősségére. Ez nehezíti a megoldást s éppen ezért a bizottság arra a megállapodásra jutott, hogy a gabona készpénzfizetés ellenében legyen beszerzhető. A hivatalvezetők az ily feltétellel jelentkezők névsorát legközelebb betejeszítik az elnökséghez.

— **A köztögyárból.** A helybeli köztögyár mult szerdán rendkívüli közgyűlést tartott dr. **Rédey** Gyula c. püspök, nagyprépost s jelenben káptalani helynök vezetésével. A részvényitársaság ugyanis új részvények kibocsátásával a részvényitőket 200 koronáról 600 ezer koronára fölemelte s ez a változtatás az alapszabályok módosítását is kívánta. Az új alapszabályokban a gyár is új, rövidebb nevet kapott: Veszprémi kő- és szővőgyár r. t. A cím németül is cégjegyzve van külföldi össze-

kötetés miatt. Az új részvények nem névre, hanem bemutatóra szólnak. A nagyobb részvényesek a szelvénykezelés könnyebbéget végett az első kibocsátásnál tízes részvényeket is kérhetnek. Erre nézve a nagyrészvényesek fölhívat kapnak. Minden részvény egy szavazatra jogosít. Kétszáznál több szavazata azonban senkinek sem lehet. Új változtatás az alapszabályokban, hogy az igazgatóság 26%-os nagy jutalékát eltörli s ehelyett évről-évre a közgyűlésre bizza az igazgatóság s a felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítását. Az igazgatósági tagnak 25, a felügyelőbizottsági tagnak 10 részvényt kell biztosítékul letennie. Az új alapszabályok szerint nők is lehetnek részvényesek s beválaszthatók a részvénytársaság bizottságaiba is. Megemlítjük, hogy az összes új részvényeket jegyezték.

— **Halálozás.** **Ocsosvsky** Gusztáv helybeli gyógyszerész július 1-én 55 éves korában elhunyt. Halálát ötéves s két leánygyermeké gyászolja.

— **Hősi halál.** **Nagy** Ferenc repülőhadnagy a mult héten az olasz fronton 24 éves korában hősi halált halt. Városunk szülőföle volt, fia lévén **Nagy** János kezshelyi adótisztnek, aki évek hosszú során át a helybeli adóhivatal tisztviselője volt. A fiatal hős tulajdonosa volt az ezüst vitézségi éremnek, Signum Laudisnak, a katonai érdemkezesnek. Hőstetteiről a fővárosi lapok nem régen is dicserőleg emlékeztek meg. A fronton temették el nagy katonai dísszel. — A mélyen sujtott család gyászában városunk sok ur családja is részvétellel osztozik. Az ifjú hős sirján fakasszon virágot az emlékezés örök tavasza.

— **A város kölcsönei.** Veszprém város függő kölcsöne 1 millió 19 ezer korona. Mínthogy a kölcsönök különböző időből erednek, a kamatláb sem egyforma, sőt a bankkamatláb szerint időszakai változásoknak is ki van téve s így a kamat a költségvetésben sem szerepelhet fix-tételként. Helyesebb, gazdaságosabb, hogy a város a függőkölcsönöket állandójellegű, törlesztéses kölcsönre konvertálja, mert így a tőke is kevesbedik. A tanács ajánlatot kér helybeli s fővárosi pénzügyintézetektől s a beérkezett ajánlatokat elbírálás végett a városi közgyűlés elé terjeszti.

— **Új iparvasut.** A veszprémi köztögyár új telepének földmunkálatait a tél folyamán elvégezték. Az így nyert alkalmas földanyaggal előkészítették a gyár iparvágányának alpmunkáit is. A köztögyár igazgatósága elfogadta az elnökigazgatóság arra vonatkozó javaslatát, hogy az iparvasut építését most kezdjék meg. A tervet **Erdős** Béla m. mérnök elkészítette, a műszaki leírás, az építkezési kérvény készen van, hogy az építés mielőbb megkezdhető legyen. Sok előny származhat ebből a r.-társaság javára, ha t. i. az új telep építésénél az iparvasut az anyagszállításra felhasználható lesz.

— **Választmányi gyűlés.** Az Országos Gyermekevédő Liga veszprémmegyei bizottságának igazgató választmányja is ülést tartott. Az ülésen dr. **Óvári** Ferenc orszgy. képviselő elnökolt. Az elnök örömmel jelentette, hogy a hadiárva-ház javára eddig 100.000 koronánál nagyobb összeg gyűlt össze. Veszprém városa már megszerezte a telket is, melyen a hadiárva-ház felépíthető lesz. A Balatoni Szövetség e hó 22-én a Balaton összes fűrdőiben a hadiárva-ház javára gyermeknapot rendez. A vármegye közsegeiben a gyűjtés aug. hó első vasárnapján lesz. A gyűjtést a liga tagjai végzik, akiket erre a megyebeli lapokban kérnek föl.

— **Tanfelfügylősegi hírek.** Az állami és községi elemi iskolák szegénysorsu tanulói a jövő tanévben ingyenes tankönyvekkel láttatnak el. Az iskolaigazgatók ez iránti kérvényeiket terjeszték fel a vármegyei tanfelfügylőséghez.

A vármegyei tanfelfügylősegi helyettes tanítókat és tanítókat keres, kik díjazás mellett hajlandók volnának helyettesítésre vállalkozni.

— **Adomány a Balatoni Múzeumnak.** A kultuszminiszter a kezshelyi Balatoni Múzeumnak 41.500 koronát adományozott. A gyűjtemények gyarapítására 1500, épületemelésre hatodik részlétként 10.000, muzeumtelek bővítésére 30 ezer korona jut.

— **Szész.** A veszprémi kigazdák szeszilletményét, 513 liter kiutalták. Hétfőn osztják szét a városi állomás raktárában. Ugyanakkor s ugyanott adják ki azoknak a közsegeknek szeszilletményét is, akik azt Veszprémbe utaltatták.

— **Engedély.** Dr. **Véghegy** Kálmán altispán a **Népszava** utcai árusítását július 1-től szeptember 30-ig a vármegye területére engedélyezte.

— **A fürdőzők lisztje.** Dr. Véghely Kálmán alispán jun. 23-án kelt rendeletben szabályozta a balatonparti fürdőzők lisztellátását. Aki maga látta el otthon is magát, annak a lisztet a fürdőbe is magával kell vinnie. Ehez szállítási igazolványt kap. Azok ellenben, akik otthon is hatósági ellátásban részesültek, csak hazulról hozott liszt- és kenyérjegy ellenében kaphatnak a fürdőn lisztet, illetve kenyeret. A fejkvóta napi 200 gr. liszt, amelyet a fürdővendég illetékes községe a jegyek visszaküldése után megtéríteni köteles. Ez a kiutazás tehát csak kölcsönzámba megy. Azok a fürdővendégek, akik vendéglőkben étkeznek, a lisztet természetben, illetve a liszt- és kenyérjegyet kötelesek átadni a vendéglők ennek megfelelő mennyiségben kaphatnak hatósági lisztet.

— **Hatósági szék husárai.** A helybeli hatósági hentesboltban a husárok a következők: Elsőrendű hus 6 K 80 f., II. rendű hus 6 K 40 f., szalonna 8 K, hasa-szalonna 6 K 80 f., háj 8 K 60 f., máj 4 K, vese-velő 1 K 40 f., tüdő-szív 4 K, bélzsir 6 K.

— **Tilos a tyukászat.** Alispánunk arra kérte az orsz. köznevelési hivatalt, hogy július és augusztus hónapokra Siófok, Siómaros, Balaton-szabadi, Enying, Bozsok, Lepsény, Balatonfőkajár, Csajág, Küngös, Balatonkenese, Balatonalmádi, Vöröserény és Szentkirályszabadja községekben a tyukások vásárlását tiltsa be. Azt a célt akarja ezzel elérni, hogy ezeknek a községeknek tojás-terméke s baromfia a balatonparti fürdők közönségének szükségletét elégítse ki.

— **Menekültek távoztása.** A mentshelyi körjegyzőség területén elhelyezett erdélyi menekültek csőtörtőköm, e hó 5-én lakóhelyükre távoztak.

— **Erdői legeltetés.** A földmívelésügyi miniszter megengedte, hogy az erdőtulajdonosok állataikat legelni az erdőbe hajthatassák. Az erdőnek azonban nem szabad erdőgazdasági tervek rendelkezései szerint tilalom alatt lenni. A legeltetési területek az erdőtiszt által előre kijelölendők. Arra is engedélyt adott a miniszter, hogy meghatározandó helyeken az erdőtulajdonos lombtakarmányt gyűjthessen s a vágásterületek, erdősített területek, ritkás erdőségek idei fűtermését takarmányozás céljaira felhasználhassák.

— **Barbárok.** Nem mondhatjuk másnak annak, vagy azoknak cselekedetét, akik a Benedek-hegy felőli várjelzőn öt nagy akácfát kivágtak. Ha esetleg a város tette volna közszükségletből, akkor persze jelzőnek visszavonjuk. Ha azonban fatolvajok cselekedtek, akkor megérdemlik, hogy teljes erővel keressék őket.

— **Újra vizsgálják a segédszolgálatosokat.** A honvédelmi miniszterium a segédszolgálatosok ügyében humanus rendeletet hozott. Eszerint az összes pótlásúaknak bizottság alakítandó azon célból, hogy ezek minden alkalommal vizsgálják meg, vajjon a segédszolgálatosok tördődsége nem olyan foku-e, hogy a katonai szolgálat egészségi állapotukat hátrányosan befolyásolja. Ha a bizottság úgy véli, hogy a segédszolgálatosra káros hatással van a további szolgálatban tartás, az illetőt haladéktalanul újabb főfelvizsgálatra kell küldeni, ahol a katonai kötelekből való elbocsátását kell kimondani. Eddig a segédszolgálatost ilyen címen nem lehetett szabadságozni.

— **Közelelmezés vidéken.** Pápa város polgármestere a múlt hétre 1 kg. gabona- és 50 dgr. tengerlisztpótlékot szerzett az orsz. Közelelmezési hivataltól minden arra jogosult személynek. A város képviselőtestülete pedig küldöttséget menesztett az említett hivatalhoz a lisztadagok javítása ügyében. — **Székesfehérvárott** a munkásság testületileg kérte a városi közelelmezést bizottságot, hogy júl. 15-től aug. 15-ig is ellássa őket lisztel. Ugyanott Sággy Lajos rendőrkapitány is rámutatott a veszedelemre, ha a várost egy hónapig liszt nélkül hagyják. A város vezetősége innen is küldöttet bocsájtott a fővárosba. — A pápai összes lapokból s a Fejérmegyei Naplóból vettük át ezt a hírlanket. Megmondjuk, nehogy bajba jussunk. Ott u. is ezeket a fontos, nagyon fontos kérdéseket a sajtó s városi gyűlések nyilvánossága mellett intézik. A közönség tud és lát mindent. A jót is, a rosszat is. A jót, hogy örüljön, a rosszat pedig azért, hogy ne várjon rá izgatott meglepetés s hogy várhassa s láthassa az orvoslást ígérő hatósági intézkedéseket. Ott nem fenyegetik meg a lapokat előzetes cenzúrával a szép hangzású demokráciáért, népszabadságért vívott világháború harmadik s talán már a béke felé hajló esztendejében. Ott

a nyilvánosságnak s a sajtónak tisztelete iskolapédaképen csillan ki az öntudatos, fölényes s a város közönségének érdekeit mindenekfelett tartó hatósági intézkedésből. Hiszen tudják, hogy ebben a komoly sajtó, mint amely a nagyközönségnek feje, mely vele gondolkodik, — a szíve, mely vele érez, — idegrendszer, mely akarátát s érzését közvetíti — csak támogatásukra, hasznukra lehet.

— **Helyettes tanítók ruhasegélye.** Az új pénzügyminiszter, mint az *Alkotmány* írja, megadta a hozzájárulást, hogy az egész évre alkalmazzon helyettes tanítókat is megkapják az 500 K ruhasegélyt.

— **Apad a Balaton.** A Balatonon a természet fejeze be azt a nagy munkát, amiért sok-sok gyűlést, ankétet tartottak, petíciókat, deputációkat menesztettek a miniszter elé. A Balaton vizállása az utóbbi időben óriást apadt. A víz annyira visszahúzódott, hogy a somogyi partokon hatalmas területű rétek szabadultak föl, amelyeket már le is kaszáltak és az őszre is jó legelő ígérkezik. Egyes pontokon 40—50 centiméteres apadás mutatkozik. A nagy szárazság oly óriási párolgást idézett elő, hogy a zalai partokon is feltűnően alacsonyabb a vizállás a normálisnál. A Balaton réme, a nagy vizállás teljesen megszűnt és most sok előtört területen dusan termő veteményes kertek zöldelnek.

— **Lóárverés a katonai lókörházaknál.** Az országsszerte mutakozó igaerőhiány némi pótlása céljából a Magyarországon elhelyezett lókörházakban lévő loányagnak azt a részét, amely erdő és mezőgazdasági munkálatok céljaira felhasználható f. évi július hó 15-én szabad kezből elárverezik. Az árverési feltételek a járások főszolgabíróinál és r. t. városok polgármesterei hivatalokban, valamint a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület hivatalos helyiségében is megtekinthetők. Az árverésen csakis olyanok vehetnek részt, kik az illetékes I. foku közigazgatási hatóság által lóvásárlási jogukat beigazolják. Az átvett lovakat tulajdonosa 12 hónap előtt se el nem adhatja, se el nem ajándékozhatja. Aki 12 hónap előtt a lovakat eladja, a katonai kincstárnak egyezségi bírságot fizet, még pedig ugyanolyan összegben, mint a melyt az árverésen az illető lóért fizetett. A ló ára és a bélyegilleték a helyszínen azonnal készpénzben kifizetendő. A lókörházak helye s az azokban árverés alá kerülő lovak hozzávetőleges száma a fent említett hivatalokban megtekinthetők.

— **Záróra módosítása.** Az új kormány módosította a zárórendeletet. Az összes szórakozó-, mulató-, felolvasó-, hangverseny- és más eféle helyeket az eddigi 10 óra helyett *éjféli 11 óráig* nyitva lehet tartani. A kávéházakra s vendéglőkre az éjféli zárás ezentul is kötelező.

— **Katonamunkások élelmezése.** A vármegye alispánja ismétellen figyelmeztet, hogy a katonai munkássztagok élelmezéséről a munkaadók tartoznak gondoskodni. Élelmezés végett tehát ne forduljanak a katonai hatóságokhoz.

— **Kerttolvaj.** Sok panasz van, hogy a kerteket, telekfeldéket tolvajok dézmálják. Legutóbb a Kiskuti-mulató felé eső kertekből szedtek vadmot. Ács Lajos csősz éppen lesre indult, hogy a tolvajokat elcsipje, amikor tudatták vele, hogy a tolvaj kére került. Nagyvári Lajos 31-es honvéd fogta el a Margit-télen táján. A példás büntetés bizonyára kedvet szegi majd neki is, társainak is s békét hagyunk a másának.

— **A pápai kath. hitközség vagyona.** A hitközség gondnoka terjedelmes füzetben ismerteti a hitközség vagyoni viszonyait. A füzet minden iskolaszéki tag kézhez kapta. A múlt évi bevétel 62.658 K 47 f., a kiadás 53.107 K 69 fillér. A hitközség tisztja vagyona 167.069 korona.

— **Az indemítás és az áll. tisztviselők.** Az új kormányának a képviselőhához beterjesztett indemnitási törvényjavaslata az állami tisztviselők részére jelentős kedvezményeket állapít meg. A legtöbb tisztviselőt a javaslataknak az az intézkedése érinti, amely szerint az egyes fizetési fokozatokban eltöltött várakozási idő négy, illetve öt év helyett 1917. július 1-től kezdve csak három év lesz. Pl. egy VII. fizetési osztálybeli tisztviselő, akit 1914. jun. 30-án neveztek ki 4800 korona fizetéssel, ma a VII. osztály második fokozatába tartozik és 5400 koronát kap; a következő, 6000 korona fizetési fokozatba a mai rend szerint 1921. július 1-én lépne elő, az új indemnitási javaslat szerint pedig már 1917. július 1-én előlé. A tisztviselőknek több mint negyötöde részesül ily módon előléptetésben. — Az előléptetési vi-

szonyokat nagyon megjavítja a teljes szolgálati időt már kitöltött tisztviselőknek a rendes státusból való kivétele és az így megfűresedett helyeknek a betöltése. A Tisza-kormány a háború óta csak az elkerülhetetlen esetekben nyugdíjazta a régi tisztviselőket: ha kitélt is a szolgálati idejük, nem bocsájtotta el a még némileg használható rokkant munkaeőket sem. Emiatt mivel csupán halálózás révén üresedtek meg állások, a közszolgálat számos ágában évek óta nem volt üresedés. Az új rendszer, melyet az indemnitási javaslat bejelentett, lehetővé teszi a kiszolgált munkaeő visszatartását (ami némely pályán, mint például a tanárok között, hol igen nagy az emberhiány, szükséges is) de viszont nem teszi lehetővé az előléptetést. Bizni lehet, hogy ezt a kedvezményt a vármegyei, városi, községi s felekezeti tisztviselőkre is kiterjesszék.

— **Bábaöszöntődják.** A szombathelyi bábaképzőtanfolyamot kellő számu jelentkező miatt megtartani nem lehetett. Az ok bizonyára az volt, hogy a hallgatók kevés áll. ösztöndíjban részesültek. Alispánunk figyelmezteti a községek elöljáróit, hogy a belügyminiszter az ösztöndíjat 360 kor-ra emelte föl. Együttal föl hívja a községek vezetőit, hogy amennyiben okl. bábáik nincsenek, a szeptemberi tanfolyamra kiválasztott jelentkezőket küldjenek.

— **Öszöborjuk vágása.** A földmívelésügyi miniszter megengedte, hogy az öszöborjuk levágásának tilalmát bizonyos esetekben felfüggeszessék. Az engedély megadását a kir. gazdasági felügyelőség véleményezi az állatorvos, vagy a községi elöljáróság arra vonatkozó bizonylata alapján, hogy az öszöborjuk továbbtenyésztésre alkalmatlan. — Utóbbi időben derűre-borúra hozták az állattulajdonosok ezt a községi bizonylatot, amelynek alapján a levágási engedélyt el is nyerték. Az alispán most szigorúan figyelmezteti az elöljáróságokat, hogy az öszöborjuk továbbtenyésztési akadályait lelkiismeretesen bírálják el, mert a bizonylatok felületlen kiadása s így a borjuk levágása az állattenyésztésre káros lehet.

Suly László biztosítási és bankirodája Veszprém, Szabadi-utca 3. Elfogad az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság* tőkepviseletében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvényeket, értékes állampapirokat, hadikölcsönkötvényeket saját számára vásárol és forgalmi áron elad. *Osztálysorsjegy eladás.*

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon ismerősöknek és jóbarátoknak, kik szeretett férjem, illetve édesapánk temetésén megjelentek és ezáltal is nagy fájdalomunkon enyhíteni szívesek voltak, ezuton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

Özv. Pajer Károlyné és családja.

Vasuti menetrend.

Indul Székesfehérvár felé:	Indul Dombóvár felé:
Veszprém reggel 7 ó 05 p	Veszprém reggel 7 ó 05 p
Jutas " 7 ó 27 p	Jutas " 8 ó — p
Veszprém d. u. 4 ó 08 p	Veszprém d. u. 2 ó 27 p
Jutas " 4 ó 55 p	Jutas " 3 ó 45 p
Indul Czellődmőik felé:	Indul Alsóóra felé:
Veszprém d. e. 10 ó 10 p	Veszprém éjjel 4 ó 24 p
Jutas " 10 ó 50 p	Veszprém d. u. 12 ó 55 p
Veszprém d. u. 2 ó 27 p	Veszprém d. u. 5 ó 10 p
Jutas " 3 ó 02 p	
Indul Győr felé:	Indul Veszprém felé:
Veszprém éjjel 3 ó 05 p	Székesfehérvár d. e. 9 ó 26 p
Jutas " 3 ó 23 p	Székesfehérvár d. u. 1 ó 32 p
Veszprém d. e. 10 ó 10 p	Győr éjjel 3 ó 27 p
Jutas " 11 ó — p	Győr délelben 12 ó — p
	Udombóvár éjjel 3 ó 20 p
	Udombóvár d. u. 2 ó 15 p
	Almádiöreghegy d. u. 3 ó 13 p
	Almádiöreghegy este 8 ó 26 p

Mentés az elsüllyedt buvárhajón.

A mai hadviselés legnagyobb eszközeinek a víz alatt támadó buvárhajónak sok veszéllyel kell szembeállnia. Nemcsak maga az ellenség fenyegeti, de összehúzózkodás vagy zátonyrafutás léket érhet rajta, ellenséges robbanóaknára futhat, valamelyik finomművi berendezése elromolhatik, egyik-másik gépe felmondhatja a szolgálatot: mindez könnyen végzetessé válhatik a buvárhajóra. Ilyenkor az elsüllyedés veszélyének elhárítására megfelelő biztosító- és mentőkészülékekről gondoskodnak, hogy legalább az emberi élet legyen menthető, ha már magának a hajónak el kell pusztulnia.

A buvárhajót nem minden szerencsétlenség alkalmával éri oly súlyos sérülés, hogy a hajó középső része ne nyújthatna legalább ideiglenes menedéket a személyzet számára. Ebben az esetben pedig a mentés lehetősége még akkor is megvan, ha például a nagy mélységben a mentés munkája napokig is eltart, vagy ha a hajóroncs kiemelése egyáltalán lehetetlenné válik.

Veszedelem esetén természetesen legfontosabb feladat, hogy a buvárhajó személyzete levegőhöz jusson. A friss levegő a legelső életfeltétel. Minden buvárhajón van berendezés a levegő tisztítására, amely a víz alatt állandóan működésben van és így a megfűtéstől napokig nem kell tartani.

Ha víz fölött halad a buvárhajó, a levegőnek nagyobb beszennyezése nem fordul elő. A víz alatt azonban a levegőcsere megszűnik. A levegő szén-savtartalma rövid idő alatt lényegesen emelkedik, oxigéntartalma pedig ugyanakkor telesen csökken. Menetközben rendszeren nem romlik meg a levegő annyira, hogy szén-savmérgezés történne, sőt a személyzet hosszabb vizalatti tartózkodás mellett is teljesen jól érzi magát. Nem egyszer azonban a levegő mégis annyira megromolhatik, hogy könnyebb rosszullétet: levertséget, fejfájást, lázt okoz. Ebben az esetben a levegőt mesterségesen kell tisztítani. Ez vagy külön gépperendezésekkel történik, vagy a szája és az orra illeszthető álarccal, melyből cső vezet egy légmentes szövetből készült párnába. A párna erre a célra készült mellényen van és a kilélekzett levegőtől felülvédik. Ebből a párnából a levegő marókáliával töltött hüvelyben keresztül ismét az álarcba özőnik, miközben oxigénnel telítődik. Ezzel a szerkezettel huzamosabb ideig lehet nemcsak mérgező gázokkal telt helyiségben, hanem vizalatt is tartózkodni.

A legújabb rendszerű buvárhajókon különben a tisztító gépperendezések a levegőnek sokféle beszennyezését már annyira megakadályozzák, hogy betegségek miatt nem kell tartani. Az azonban kevésbé sikerült, hogy a buvárhajó helyiségeiben összegyűlő, tehát már elhasznált levegőt a nagy nedvességétől, valamint a szén-savak nedvességet vonzó anyagaitól megtisztítsák.

A levegő felmelegedése is gyakran ellenkezik az egészségügyi követelményekkel. A gépházakban néha 50 fokos meleg van, esetleg több is, ami a nagyfokú nedvességgel az egészségre ártalmas. Viszont megesik az is, hogy hideg időben a helyiségek ennek megfelelően túlságosan hidegek. — Rendszeresen fűteni sem lehet, mert a villamos-szággal takarékoskodni kell.

Az ellátás is mindenféle nehézséget okoz. A hálólhelyek sem a legalkalmasabbak és megterhelő a szolgálat. Mindezek miatt a buvárhajó legénységének egészségi állapotát erős próbára teszik a rendes viszonyok is. Ha pedig a buvárhajót baleset éri, a gépei elromolnak vagy süllyedni kezd, akkor a fáradságos munkában elcsigázott tengerészekre valóban emberfeletti feladatok várnak.

Ha a buvárhajó bármely okból nem tud a víz felszínére felemelkedni, akkor feleresztik a hajó oldalán elhelyezett, kötélre erősített és élénk vörös színre festett uszódtestet az úgynevezett "bóját." Ennek az a célja, hogy az elsüllyedt buvárhajó felkutatására kiküldött hajó személyzetének figyelmét magára vonja és egyszersmind pontosan meg is mutassa a buvárhajó elsüllyedésének helyét.

Az uszódtestben telefonkészülék van elhelyezve, amelynek vezetéke a hajóhoz erősített kötélben fut végig. Ha tehát a kutatóhajó rátalál az uszódtestre, mindjárt érintkezhetik a buvárhajó személyzetével és ezek a mentési munkálatokról értesítést nyernek. Ha a rendszeresen végzett levegővizsgálat azt mutatja, hogy a levegőtisztító készülék a buvárhajó várható kiemelése előtt felmondja a szolgálatot, akkor a személyzetnek el kell hagyni a hajót, nehogy mindannyian megfulladjanak. A mentőkészülék segítségével a tengerész legalább is

egy órát tartózkodhatik a víz alatt. A készülék 60 méternyi mélységből felemeli a viz színére, ahol még órákhozszat uszik.

A mentőkészülék önműködően készíti a szén-savat, a szája és orra szorosan illeszkedő álarca a tengerészti friss levegővel látja el, a szemet pedig pápaszem védi, míg a fül szabadon marad. A mentőkészülék minden egyes ember részére készen áll és a mellénnyel együtt néhány pillanat alatt felülthető.

Ha a felszállás már elkerülhetetlenné vált, minden ember hamarosan elkészül mentőkészülékével. A szén-savos hüvely csapját kinyitja és mindaddig nyitva tartja, míg a légpárna egészen meg nem telik. A légzőkészülék szívócsővét szájába veszi és az álarcot jól az arcához szorítja.

Ha a buvárhajó veszedelembe jut, aknára fut vagy ellenséges torpedó lövedék éri, akkor a leggyorsabb mentőmunkára van szükség. A parancsok jeladására a hajóreszeknek kijelölt csapóajtait és magának a külső hajótestnek a fenékajtáját megnyitják, hogy a víz teljesen megtölthesse, mert a kijárókat csak ez után szabad megnyitni. Egyik ember a másik után hagyja el a buvárhajót. Indulás előtt felöltik a mellényre erősített mentőpárnát, a lélegzőkészüléket, a tengerész megfogja az uszóbója kötélét és a megtöltött légzacsok a víz felszínére emeli. A kötélre kötött csomók mutatják időnként, hogy a víz felszínétől számítva milyen mélységben van.

Tizenöt méternél mélyebb vízből a hirtelen való felemelkedés a víznyomás gyors megszűnése következtében veszélyes lehet, mert a test a víznyomás hirtelen csökkenését nem bírja el. — A mélyebb vízből való felemelkedésnél tehát több ízben néhány percig szünetet kell tartani. A megállás idején a lábakkal erőteljes mozgást végeznek, hogy a vérkeringést gyorsítsák és hogy a vérben feloldott nagyobb nitrogénmennyiség eltávolodjék. Hat méter mélységben megégyeszer öt percet pihen a felszálló tengerész, aztán a víz színére emelkedik. A mentőkészüléknek kulacs is van, amelyből — mielőtt a víz színére ér — ihatik. Ha a lélegzőkészülék hasznavehetetlenné vált, attól könnyen és gyorsan megszabadulhat, az uszópárna egymaga is fentartja a vízen.

Ezzel az újfajta készülékkel már számos elsüllyedt buvárhajó legénységét mentették meg a biztos haláltól.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Horváth Kálmán nyug. máv. állomásnálházo és Kovács Anna leánya Ilona, r. kath. — Lenner Mihály nap számos és Kónstein Anna leánya Mária, r. kath. — Kiszely János m. kir. honvéd százados, gazdasági tiszt és Tóth Mária fia halva született. — Németh Sándor nádazó és Répási Mária leánya Katalin, r. kath. — Stelcer Irén házicseled leánya Magdolna, izr. — Láposi József mezőgazdasági cseléd és Paksi Erzsébet leánya Mária, r. kath.

Háialozás.

Jajcha Erzsébet 17 éves, r. kath. — Ocsovszky Gusztáv gyógyszerész 55 éves, ág. h. ev. — Németh Katalin 4 napos, r. kath. — Payer Károly vendéglős 75 éves, r. kath. — Treil Teréz 4 hónapos, r. kath.

Házasság.

Preisser András porcelán- és üvegkereskedő, r. kath. és Nagy Hedvig Anna, r. kath.

APRÓHIRDETÉSEK.

BORELADÁS. 30—40 hektoliter balaton-melléki ó-bor eladó. Cím megtudható e lap kiadóhivatalában.

Dadát keresek 15 hónapos fiám mellé július hó 25-től augusztus hó 31-ig. Cím: Kompolthy Jóbna Balatonalmádi.

Vesünk legmagasabb áron tisztán kezelt akadémézet, lépesmézet, sárgaviaszt Polacsek Fülöp és Fia Nyirbátor.

Eladó ház, mely áll két 3 szobás lakásból, nagy udvar, kert és mellékhelyiségekből. — Bővebbet a tulajdonosnál Annatér 4. szám.

Házeladás.

Veszprémbe a belvárosban egy nagyobb emeletes ház eladó.

Veszprémbe a Jeruzsálem-hegyen, a Báthory-utcában, a volt Holles-féle telken 2 kétszobás ház és 1 házhely eladó.

Bővebb felvilágosítás — szíveségből — nyerhető Veszprém, Szabadi-utca 3. sz. Biztosítási iroda.

Porszenet ipari célokra, **Mész hulladékot** mezőgazdasági célokra ajánl:

Bergstein Pál

köszén-, tüzfifa- és terménykereskedő Szombathely.

BUTOR, zongora, szőnyeg és egyéb berendezés megvételre kerestetik. Cím a kiadóban.

Eladó ház.

Veszprémbe, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 felszer és 2 udvar. — Az utcafeleli lakás bolthelyiséggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

Az ajkai bányagondnokság munkáselemtára részére nagyobb mennyiségű

élelmiszereket

óhajt beszerezni. Különösen zsir- és szalonnaműekét, hüvelyeseket (babot, borsót, lencsét stb.) és főzelékféléket, valamint minden tömegélemezésre alkalmas élelmiszert, akár kisebb, akár nagyobb tételekben. Hatóságilag lefoglalt élelmiszerek feloldását és a szükséges szállítási igazolványokat kieszközli, az élelmiszerek elszállításáról esetleg maga is gondoskodik. Ajánlatok alábbi címre intézendők:

Bányagondnokság
AJKACSINGERVÖLÖY (Veszprém megye).

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazításokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsiz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: rüpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetésmények, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és o-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és lakók részére
szükséges mindenfélét

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek totaxás szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
veletpapírok és borítékok, okmánybori-
tékek mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas cimos vizsgálá-
pok, totaxászerinti mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
íródal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61